

Interjú: Peter Boghossianal

Egy módszer, amely nem változtatja meg a világot, de jó eszköz lehet hozzá

„Hogyan értsünk egyet vitapartnerünkkel abban, hogy nem értünk egyet?” Ez volt a címe Peter Boghossian előadásának, amelyet a Mathias Corvinus Collegium miskolci központja szervezett.

MISKOLC. Peter Boghossian amerikai filozófus és pedagógus. Tíz évig tanított filozófiát a portlandi Állami Egyetemen, ahol elsősorban a kritikus gondolkodással, a tudományos szkepticizmussal és a szókratészi módszerrel foglalkozott.

Akár a közösségi oldalakat nézzük, akár az európai vagy az egyesült államokbeli politikai kommunikációt, akkor azt lehet látni lesarkítva, hogy van két vélemény egymással szemben, és nincs egymásra figyelés. Hogyan lehet elfogadnunk más

véleményét, miközben körülötünk nem ezt látjuk?

Ezért kell eljönni az előadásomra, hogy ezekre választ kapjon! De félretéve a tréfát: Először is meg kell hallgatni a másikat, meg kell érteni, hogy mit akar mondani. Aztán tisztázni kell az embernek magában, hogy megértette-e, amit mondtak neki. Ezt csak úgy lehet, ha az ember ezt leellenőrzi, vagyis megkérdezi a másikat, hogy jól értette-e, amit mondt. Aztán arra kell rájönni, hogy miért hiszik azt, amit gondolnak. De általában ez-

zel nem foglalkozunk, hanem csak „levesszük”, hogy mit gondolnak, és megpróbáljuk „rájuk nyomni” azt, amit mi gondolunk. De azt már tudjuk, nagyon jól tudjuk, hogy ez nem működik.

Azok az emberek, akik bölcsességgel, jó önismerettel és empátiával vannak felvértezve, azok között szeretem ez a módszer működni. Hogyan lehet ezt megtanulni?

A legnagyobb videómegosztó portálon vannak videóim, amelyekben elmondom, hogy ezt hogyan lehet gyakorolni, megtanulni. Börtönökben is dolgoztam, hogy az elítélteket megtanítsam erre. Nem bonyolult ez. Mondok egy módszert, egy stratégiát. Legyen a téma a menekültek kérdése például. Mindegy, hogy a másik mit hisz, de ha felteszem neki azt a kérdést, hogy több vagy kevesebb menekültet kell befogadni, pont az ellenkezőjére kellene rákérdezni, hogy mi kellene ahhoz, hogy megváltozzon a véleményed. Milyen adatokat, érvelést, tényeket kellene hallanod ahhoz, hogy átgondold a dolgot? Az emberek gyakran leélik úgy az életüket, hogy senki

nem kérdezi ezt meg tőlük, hogy mi kellene ahhoz, hogy megváltozzon a véleményük. Hanem ahogy elmondják az álláspontjukat, egyre jobban belelovalják magukat, és el is hiszik, hogy igazuk van. De egyébként ezt a második kérdést csak akkor tehetem fel, ha pontosan megértettem az első kérdésre adott válaszát.

Hogyan lehet termékeny egy olyan beszélgetés, ahol nagyon különböznek az álláspontok?

Például ha azt kérdezem, hogy mennyire vagy biztos abban, hogy ebben a pohárban víz van, akkor azt válaszolnám, hogy nagyon biztos vagyok benne. Az emberek hiedelme nem bináris, vagyis nem egyes és nulla, hanem vannak különböző tartományai a skálán. Visszatérve a bevándorlókérdésre, csak a példa kedvéért. Ha felteszi nekem a kérdést, hogy több vagy kevesebb bevándorló kellene egy egytől tízig tartó skálán, amire mondjuk én azt mondanám, hogy kilenc, akkor megkérdezhetné tőlem, hogy mi kellene ahhoz, hogy kisebb szinten, mondjuk hetesen legyek biztos abban hogy kevesebb vagy több menekültet kellene befogadni. Ehhez egy 25 éves kutatás kellett,

Peter Boghossian

FOTÓ: ADÁM JÁNOS

hogy rájöjjen erre a stratégiára. Mert ha ezt a stratégiát jól alkalmazza az ember, akkor az egész világ kinyílik előtte, mert akkor a beszélgetés termékeny talajon kezd el futni, de soha nem kérdezzük meg egymástól.

Milyen változásra lenne szükség ahhoz, hogy jól kommunikáljunk?

Meg kellene tanulnunk elfogadni, hogy a másinak esetleg nincs igaza. Tudok olyan családokról az Egyesült Államokban, ahol a szülők nem beszélnek a gyerekeik-

kel, mert az egyik Trumpra szavazott, a másik pedig utálja Trumpot. Ennek nem kellene így lennie. Meg kell hozni azt a döntést, hogy az ember elkezdi beszélgetni azokkal, akikkel nem ért egyet. A legkönnyebben magunkat tudjuk becsapni, ennek az elkerülésének a legjobb módja, ha magamnak is felteszem ezeket a kérdéseket. Nyilván nem ez az egyetlen módszer fogja a világot megváltoztatni, de jó eszköz hozzá.

PETRI NÓRA
nora.petri@eszak.hu